

LAPS/85/2024, 6.8.2024

Lapsiasiavaltuutetun lausunto esitysluonnoksesta laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Viite: VN/13118/2024

Lapsiasiavaltuutetun tehtävänä on arvioida ja edistää lapsen oikeuksien toteutumista. Työn perustana on YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus (SopS 59 ja 60/1991, LOS), joka on lailla voimaan saatettu ihmisoikeussopimus. Sopimus koskee kaikkia alle 18-vuotiaita. Lapsiasiavaltuutettu arvioi hallituksen esitysluonnosta yleissopimuksen näkökulmasta.

Esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan, että kotoutumisen edistämisestä annetun lain toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausaikaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta yhteen vuoteen. Ehdotuksen tavoitteena on toteuttaa kehysriihen säästötavoitteita. Esitys koski kotoutumislain 63 §:ssä säädettyjä toimeentulotuesta maksettavia korvauksia hyvinvointialueille, Ahvenanmaan maakunnan kunnille ja Kansaneläkelaitokselle.

Lapsiasiavaltuutetun kannanotot

Kuten esityksessä todetaan, julkiseen talouteen aiheutuvat taloudelliset vaikutukset riippuvat kuntien ja hyvinvointialueiden kyvystä ja mahdollisuuksista vähentää korvausten piiriin kuuluvien henkilöiden toimeentulokiriippuvuutta. Esityksen mukaan tämän ennakoarviointi on vaikeaa ja julkiseen talouteen syntyy säästöä vain, mikäli korvausten piirissä olevien henkilöiden toimeentulokiriippuvuutta voidaan vähentää (s. 6).

Esityksessä todetaan lisäksi, että koska toimeentulokiriippuvuuden vähentäminen edellyttäisi merkittävää työllisyyden kasvua lyhyessä ajassa, on epätodennäköistä, että toimeentulotuen maksamisesta aiheutuvien kustannusten korvausajan lyhentämisestä aiheutuvat säästöt toteutuisivat täysmääräisesti niin, että valtiolle, kunnille ja hyvinvointialueille ei aiheutuisi kustannuksia (s. 7–8). **Lapsiasiavaltuutettu yhtyy tähän arvioon. Ottaen huomioon yleinen työllisyystilanne sekä maahanmuuttajataustaisten henkilöiden erityiset vaikeudet työllistyä, on**

epätodennäköistä, että toimeentulokiriippuvuutta voitaisiin vähentää tarpeeksi merkittävästi. Tämä taas tarkoittaisi hyvinvointialueiden taloustilanteen heikkenemistä, millä on suoria ja välillisiä lyhyen ja pitkän aikavälin negatiivisia vaikutuksia sekä kotoutuviin perheisiin että myös muihin lapsiperheisiin. Näitä vaikutuksia ei kuitenkaan arvioida hallituksen esitysluonnoksessa lainkaan. **Lapsiasiavaltuutettu kehottaa täydentämään esitystä tämän osalta lakiesityksen jatkovalmistelussa.**

Jyväskylässä 6.8.2024

Elina Pekkarinen
lapsiasiavaltuutettu

Reetta Peltonen
juristi